

สรุปแนวคิดและความเห็นของบุคคลสำคัญ ที่เกี่ยวข้องด้านพลังงาน

1. นโยบายและแนวทางการควบคุมราคาน้ำมัน และการบริหารกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ในช่วงวิกฤตการณ์น้ำมันในอดีต รวมถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายดังกล่าว

ฯพณฯ กร ทัพพะรังสี : สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มีนโยบายควบคุมราคาน้ำมัน ให้มีการปรับขึ้น-ลงตามที่รัฐบาลกำหนด โดยมีการจัดตั้งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อใช้ในการปรับราคาขึ้น-ลง นโยบายนี้ทำให้ราคาน้ำมันไม่สะท้อนถึงต้นทุนที่เป็นจริง ส่งผลให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์น้ำมัน ไม่สามารถใช้ต้นทุนที่อยู่บนฐานของความเป็นจริงได้ รวมทั้ง ทำให้การเจรจาซื้อผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม กับผู้ที่เป็นเจ้าของสัมปทาน เป็นราคาที่ไมสมเหตุผล ผลจากนี้ การขึ้น-ลงของราคาน้ำมัน ยังส่งผลกระทบต่อสถานภาพความมั่นคง ของรัฐบาลโดยตรง จึงมีแนวคิดที่จะยกเลิกการควบคุมราคา เพื่อให้ราคาน้ำมันและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศยกเลิก ในเดือนสิงหาคม 2534 สมัยรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน

ม.ร.ว. สฤษดิ์ คุณ กิตติยากร : ในอดีตการกำหนดนโยบายพลังงานแห่งชาติ เป็นการมองเพียงระยะสั้น จึงเป็นลักษณะของการเก็บเงินจากกระเป๋าหนึ่งไปไว้อีกกระเป๋าหนึ่ง ซึ่งเน้นการช่วยเหลือคนที่ยากไร้ มากกว่าการมองในภาพรวมของทั้งประเทศ โดยความเห็นแล้วนโยบายพลังงาน ควรต้องครอบคลุมมากกว่าเรื่องการควบคุมราคา ควรจะมีแนวคิดว่าจะให้เมืองไทยไปในทิศทางใดเพื่อให้การใช้พลังงาน สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้ เพราะการกำหนดนโยบายพลังงานไม่สามารถกำหนดได้ตามลำพัง ควรพิจารณาควบคู่ไปกับนโยบายอื่นๆ ทั้งในด้านการขนส่งและอุตสาหกรรม การเปิดตลาดการค้าเสรีโดยขาดการกำกับดูแลที่ดี ก็จะทำให้เกิดการลงทุนในบางเรื่อง ที่มากเกินไปจนความต้องการ จนก่อให้เกิดความเสียหายกับคนทั้งประเทศ โดยข้อเท็จจริงแล้วในโลกนี้ไม่มีอะไรที่เป็นตลาดเสรีอย่างแท้จริง ในท้ายที่สุดอาจนำไปสู่การผูกขาด เพราะเมื่อมีการแข่งขันก็จะเหลือแต่บริษัทรายใหญ่เพียงไม่กี่ราย กองทุนน้ำมันควรมีไว้ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าการรักษาระดับราคา เช่น ทำระบบขนส่งมวลชนในกรุงเทพฯ และหลายๆ จังหวัดให้ดีขึ้น

ดร. จักรกฤษณ์ บุรณะสัมฤทธิ์ : ทราบว่าราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นมาก คงต้องใช้นโยบายควบคุม เพื่อไม่ให้ราคาสินค้าอื่นขึ้นราคา และเพื่อไม่ให้ค่าใช้จ่ายของประชาชนเพิ่มขึ้นไปทันที่ยามมีวิกฤตการณ์น้ำมัน เป็นสินค้าที่สำคัญอันหนึ่งของประเทศ ถ้าอยู่ในสถานการณ์ไม่ปกติก็ต้องมีการควบคุมจากรัฐบ้าง มิฉะนั้นจะออกนอกกรอบมากเกินไปเวลาขาดแคลน ถ้าไม่ขาดแคลนก็ไม่มีไร นโยบายรัฐบาลก็ใช้ได้ ทั้ง 2 วิธี วิธีที่คุมก็ไม่ใช่ว่าจะบริษัทน้ำมันอยู่ไม่ได้ต้องพิจารณาถึงต้นทุนของโรงกลั่น เพื่อให้ธุรกิจน้ำมัน สามารถอยู่ได้ด้วย เมื่อพ้นวิกฤตไปแล้วก็ปล่อยราคาลอยตัว

2. แนวคิดในการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมัน แนวทางการดำเนินการ และผลกระทบต่อธุรกิจน้ำมัน

ฯพณฯ กร ทัพพะรังสี : แนวความคิดเริ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2533 เมื่อเห็นว่าสังคมโลกกำลังจะเปลี่ยนไปสู่ตลาดการค้าเสรี ดังนั้น เศรษฐกิจของประเทศจึงต้องเริ่มเดินบนพื้นฐานของความเป็นจริงก่อน เพราะถ้าพลังงานไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของราคาที่เป็นจริงก็จะเป็นการพัฒนา เศรษฐกิจที่ไม่สอดคล้อง กับความเป็นจริง แต่การที่จะปล่อยให้ราคาสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง จำเป็นจะต้องสร้างการแข่งขันให้มากพอ เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีผู้ค้าจำนวนหลายรายเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการแข่งขัน โดยจะต้องสร้างกฎเกณฑ์ในลักษณะของการเชิญชวนเข้าสู่ธุรกิจน้ำมันและไม่ให้มี ขั้นตอนที่ยังยากเหมือนแต่ก่อน

ม.ร.ว. สฤษดิ์ คุณ กิตติยากร : ในช่วงที่มีการควบคุมราคา บริษัทน้ำมันมีกำไรมากกว่าช่วงนี้ ที่ปล่อยราคาลอยตัว เมื่อเปิดเสรีทำให้มีการแข่งขันกันมากและมีการนำเข้าน้ำมันโดยผิดกฎหมายมาก ขึ้น เนื่องจากทุกคนต้องการได้ผลประโยชน์พิเศษ จากการหลบเลี่ยงภาษี เพื่อให้สู้กับคู่แข่งได้ แนวโน้มธุรกิจน้ำมันคงจะหยุดนิ่งไปอีกนาน กว่าที่จะมีผู้ลงทุนรายใหม่ และผู้ค้าที่ดำเนินการอยู่ก็อาจจะต้องปิดตัวเอง อีกหลายราย ผู้ค้าที่อยู่ได้

ทุกวันนี้อาจจะมียะไรที่ไม่โปร่งใส ความจริงธุรกิจน้ำมันควรจะมีกำไรมากกว่านี้ เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพ น้ำมัน และความปลอดภัย มิเช่นนั้นจะเป็นการทำลายผู้บริโภคในที่สุด

3. นโยบายขยายกำลังการกลั่นน้ำมัน และการเปิดเสรีธุรกิจการกลั่นน้ำมัน

ฯพณฯ กร ทัพพะรังสี : การขออนุญาตตั้งโรงกลั่นในช่วงที่มีการควบคุมราคาน้ำมันมีหลักเกณฑ์ที่ยุง ยาก ดังนั้น เมื่อเริ่มที่จะเข้าสู่นโยบายการค้าเสรีก็ควรใช้นโยบายเชิญชวนให้มีการตั้ง โรงกลั่น จำนวนมากเพื่อรองรับ การเปิดเสรี แทนที่จะพึ่งโรงกลั่นสิงคโปร์แห่งเดียว ควรให้มีโรงกลั่นในประเทศ ควบคู่ไปด้วย ประชาชนใน ประเทศก็จะได้รับประโยชน์จากการมีแหล่งในการจัดหา น้ำมัน ที่มีจำนวนมากพอที่จะส่งเสริมการแข่งขัน

ม.ร.ว. สฤษดิ์คุณ กิตติยากร : การอนุญาตให้มีการสร้างโรงกลั่นมากขึ้น ในขณะที่ความต้องการยังไม่มากพอ ทำให้การใช้โรงกลั่นไม่เต็มประสิทธิภาพรวมไป ถึงนโยบายการลงทุนในเรื่องอื่นๆ ที่มากกว่าความต้องการ ผล สดท้ายก็จะก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศ โดยพื้นฐานแล้วประเทศไทย อาจไม่สามารถที่จะจ่ายค่าน้ำมัน ได้ต่อไปในอนาคต จึงต้องหาทางแก้ไขโดยดูเรื่องระบบการจราจร และการทำโครงสร้างระบบการขนส่งมวลชน แต่ก็อาจจะขัดแย้งกับนโยบายส่งเสริมการสร้างโรงงานประกอบรถยนต์ การหาพลังงานทดแทน เช่น การสร้าง เชื้อชีวภาพมีความยากลำบากมากขึ้น เพราะมี NGO เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น คงจะต้องมองหลายๆ ทาง และอยาก เห็นนโยบายของรัฐบาลมีการกำกับดูแลมากขึ้น

คุณวิเศษ จูภิบาล : แนวคิดในการขยายโรงกลั่นเพิ่มขึ้นนอกจากโรงกลั่นไทยออยล์และบางจาก ก็เพื่อรองรับ ความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นในขณะนั้น และขณะเดียวกันต้องการส่งออกน้ำมันเพื่อแข่งขันกับโรงกลั่นสิงคโปร์ คณะรัฐมนตรีจึงอนุมัติให้สร้างโรงกลั่นเพิ่ม คือ โรงกลั่นของเชลล์และคาลเท็กซ์ โรงกลั่นที่มีจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้ปัจจุบันมีปัญหา น้ำมันล้นตลาด นโยบายโรงกลั่นน้ำมันในปัจจุบัน จึงควรเหลือโรงกลั่นน้ำมันไทย ออยล์เพียงโรงกลั่นเดียวก็พอ ส่วนโรงกลั่นอื่นๆ อาจขายออกไป เพราะไม่ใช่กิจการที่ทำเงิน ผลประโยชน์ของ โรงกลั่นจริงๆ คือ กำไรที่มาจากน้ำมันดิบ

4. นโยบายเร่งรัดการผลิตก๊าซธรรมชาติ จากแหล่งภายในประเทศ และการใช้ประโยชน์จากก๊าซธรรมชาติ

คุณวิเศษ จูภิบาล : การผลิตและการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นความพยายามที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ที่มี อยู่ภายในประเทศ โดยในช่วงแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทดแทนการนำเข้าน้ำมันเตา ต่อมา มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมการส่งออกปิโตรเคมี และเมื่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญมาก ขึ้น ประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตไฟฟ้าและในอุตสาหกรรมมีความก้าวหน้า ขึ้น ก๊าซธรรมชาติ จึงเป็นเชื้อเพลิงที่มีต้นทุนถูกที่สุดในการช่วยแก้ไขปัญหามลภาวะทางอากาศ

ฯพณฯ กร ทัพพะรังสี : การเปิดเสรีตลาดการค้าโลกส่งผลให้ประเทศไทยต้องสร้างความมั่นคงทางด้าน พลังงาน โดยพึ่งพาแหล่งพลังงานภายในประเทศที่มีอยู่ ซึ่งแหล่งพลังงานทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม สหภาพพม่า และกัมพูชา ล้วนมีแหล่งก๊าซธรรมชาติ มากกว่าแหล่งน้ำมัน ดังนั้น นอกจากจะพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติจากภายในประเทศแล้ว ก็จำเป็นต้องสร้างสัมพันธ์กับประเทศ เพื่อนบ้าน ในการร่วมกันพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้แก่ ประเทศ เมื่อการจัดหาและระบบเครือข่ายท่อก๊าซธรรมชาติเพียงพอแล้ว ควรส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติ อย่างเต็มที่ รวมทั้งการใช้ในยานพาหนะซึ่งจะไม่มีปัญหาด้านมลภาวะ ประเทศไทยก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาน้ำมัน จากตลาดโลก

คุณไกรฤทธิ์ นิลคุหา : การให้มีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมโดยใช้ระบบสัมปทานเป็นระบบที่ดี แต่ถ้าย้อน อดีตกลับไปได้ อยากจะปรับปรุงในเรื่องของการเข้าไปมีส่วนร่วมของบริษัทไทย หรือบริษัทของรัฐอย่าง ปตท. ให้มีมากขึ้น โดยใช้ระบบการให้สัมปทานซึ่งเป็นระบบที่คุ้นเคยอยู่แล้ว ผนวกกับการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยบริษัท ของรัฐ ก็จะทำให้ประโยชน์ไม่แตกต่างจากการใช้ระบบ production sharing โดยอาจจะต้องดูหลักการแบ่งปัน ผลประโยชน์ในเรื่องของภาษีและค่าภาคหลวงให้มี ความเหมาะสม

5. บทบาทของ ปตท. ในการร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมัน และในด้านการจัดหา และจำหน่ายน้ำมันและพลังงานแก่ประชาชน
ในฐานะหน่วยงานของรัฐ

ดร. ทองฉัตร หงส์ลดาธมภ์ : เหตุผลในการจัดตั้ง ปตท. เกิดจากการขาดแคลนน้ำมันครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รัฐบาลจึงมีแนวคิดที่จะสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อใช้ในการจัดหาน้ำมันเพื่อ แก้ไขปัญหาภาวะการขาดแคลน น้ำมัน และใช้เป็นอำนาจต่อรองกับบริษัทต่างชาติ โดยจัดตั้งเป็นบริษัทน้ำมันแห่งชาติขึ้น จึงได้ยกรวมองค์การ เชื้อเพลิงของกระทรวงกลาโหม และองค์การก๊าซธรรมชาติของกระทรวงอุตสาหกรรม และจัดตั้งเป็น ปตท. เพื่อให้เป็นองค์กรเดียวที่จะช่วยรัฐบาลในการจัดการเรื่องน้ำมันและก๊าซ รวมทั้งสถานการณ์ของโลกในช่วงนั้น การค้าน้ำมันเปลี่ยนจากบริษัทน้ำมันเอกชนรายใหญ่ มาเป็นการตกลงระหว่างรัฐบาล โดยใช้บริษัทน้ำมัน แห่งชาติเข้าไปเจรจา ก็สามารถแก้ไขปัญหาน้ำมันขาดแคลนในช่วงนั้นไปได้

คุณวิเศษ จุฑิบาล : ในช่วงปี พ.ศ. 2522 - 2523 เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันขาดแคลน ปตท. ในฐานะบริษัทน้ำมัน แห่งชาติได้เข้ามาช่วยในการจัดหาน้ำมันโดยใช้ความ สัมพันธ์ระหว่างบริษัทน้ำมันแห่งชาติ ในกลุ่มประเทศ อาเซียนและน้ำมันมิตรภาพจากจีนทำให้ผ่านวิกฤตช่วงนั้นมาได้ ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้ง คณะกรรมการนโยบาย น้ำมัน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ปตท. เข้ามามีบทบาทในฐานะกรรมการ และเลขานุการในช่วงแรกทำให้ มีความคล่องตัวในการกำหนดนโยบาย สำหรับการจัดจำหน่ายน้ำมัน ในรูปของสถานีบริการในช่วงแรกยังสู้ สถานีบริการของบริษัทต่างชาติไม่ได้ จึงมีการออกแบบ Logo ไม่ให้มีภาพสามทหาร และใช้การโฆษณาเน้น ความเป็นไทย พลังไทย เพื่อไทย นอกจากนี้ รัฐบาลให้การสนับสนุนโดยให้จำหน่ายน้ำมันให้แก่หน่วยงานของ รัฐ จึงเป็นฐานให้ ปตท. เติบโตมาได้ ต่อมาก็สู้ด้วยคุณภาพน้ำมันเรื่องค่าออกเทน ปัจจุบันเป็นการแข่งขันกัน ขายบริการอย่างอื่นที่ไม่ใช่น้ำมันเพียงอย่างเดียว เพียงทำให้ ปตท. ต้องปรับตัวเองด้วย

นอกจากการจัดหาและจำหน่ายน้ำมันแล้ว ปตท. ยังจัดหาและจำหน่ายก๊าซธรรมชาติด้วย โดยช่วงแรกเป็น ความพยายามที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในประเทศเพื่อทดแทนการ นำเข้าน้ำมันเตา หลังจากนั้นเป็นการ พัฒนาเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ต่อมาเน้นการใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าและ อุตสาหกรรมเพื่อช่วยลดปัญหา สิ่งแวดล้อม การจัดหาก๊าซธรรมชาตินอกจากแหล่งในอ่าวไทยแล้ว ปตท. พยายามหาแหล่งก๊าซฯ จากต่างประเทศด้วย โดยการเข้าไปลงทุนเพื่อให้เป็นเจ้าของแหล่งไม่ใช่เป็นเพียงผู้ใช้ เท่านั้น ก็จะช่วยในเรื่องความมั่นคงของประเทศ สำหรับแหล่งในอ่าวไทยได้พยายามผลักดันให้ ปตท.สผ. เป็น เจ้าของสัมปทานในอ่าวไทยเพื่อให้เกิดการถ่วงดุลกับบริษัทฝรั่งที่เข้ามา ขอสัมปทาน สำหรับราคาก๊าซ ธรรมชาติจะแพงหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่ cost plus แต่เนื่องจากแหล่งที่ได้มีขนาดเล็ก ราคาจึงแพง กฟผ. เป็นลูกค้า รายใหญ่โดยเป็นสัญญาซื้อขายระยะยาว ผู้ผลิตรายอื่นๆ ที่ขายก๊าซฯ อาจจะขายไฟฟ้าด้วย เพราะเป็นการ ขายก๊าซฯ ในราคาไฟฟ้า แต่ ปตท. เป็นเหมือนตัวกลางจากหลายๆ แหล่ง จึงมีอำนาจทางการตลาดพอสมควร

6. ปัญหาการขาดเอกภาพในการบริหาร และการกำหนดนโยบายพลังงาน และการจัดตั้งกระทรวงพลังงาน

ฯพณฯ กร ทัพพะรังสี : เนื่องจากอำนาจการบริหารพลังงานในประเทศไทยไม่เบ็ดเสร็จอยู่ภายใต้สังกัด หน่วยงานเดียว แต่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายสังกัด ทำให้การดำเนินนโยบายพลังงานไม่สามารถดำเนินการ ได้ครบวงจรในหน่วยงานที่อยู่ ภายใต้กระทรวงเดียวกัน แนวคิดในการจัดตั้งกระทรวงพลังงาน ก็เพื่อให้การบริหารงานในส่วนของพลังงานมีอำนาจเบ็ดเสร็จอยู่ภายใต้กระทรวง เดียว และมีความรับผิดชอบเบ็ดเสร็จควบคู่ มาด้วย

ม.ร.ว. สฤษดิ์คุณ กิตติยากร : การบริหารงานพลังงานของประเทศควรต้องมีหน่วยงานที่เป็นเอกภาพ แล้วก็ รวมการทำงานเข้าไว้ด้วยกัน อาจจะมีหลายหน่วยงานแต่ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ เพราะจะไม่เกิดประสิทธิภาพ อย่างน้อยควรต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง เช่น อาจจะอยู่กระทรวงวิทยาศาสตร์ หรือ กระทรวงพลังงาน ซึ่งในต่างประเทศก็จะมีกระทรวงพลังงาน

ดร. สวัสดิ์ โพธิวิหค : หน่วยงานอื่นๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวกับพลังงานควรให้ทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่ควรดึงไปอยู่กระทรวงใหม่ เพราะโดยส่วนตัวไม่เห็นด้วยกับการให้อำนาจและมีบทบาทที่มากเกินไป แต่ สนับสนุนให้มีหน่วยงานเล็กๆ ที่ทันสมัยและสามารถวิเคราะห์สถานการณ์เรื่อง ต่างๆ เพื่อให้เชื่อมโยงกับ ภาคเอกชนและภาครัฐได้ และไม่ควรให้หน่วยงานของรัฐบาลมีบทบาทในการกำกับดูแล ดังนั้น จึงเห็นว่าไม่ควร สร้างกระทรวงใหม่และนำไปสู่การรวบอำนาจในสิ่งที่ไม่จำเป็น

ดร. จักรกฤษณ์ บุรณะสัมฤทธิ์ : การจัดตั้งกระทรวงพลังงานไม่ได้ช่วยอะไรมาก มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ปัญหาอยู่ที่คนมากกว่า การไปรวมอำนาจไว้ที่กระทรวงเดียว ถ้าไม่ทำอะไรเลยก็เสียหมด แต่ถ้ามีการกระจายอำนาจก็ยังมีคนทำงาน เหมือนกับการส่งเสริมการแข่งขัน

7. แนวคิดในการเพิ่มบทบาทเอกชน ในกิจการด้านพลังงาน และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านพลังงาน

ดร. สวัสดิ์ โพธิวิหค : ในหลักการของการบริหารงานแบบเศรษฐกิจเสรี ควรต้องส่งเสริมขบวนการแข่งขัน และลดบทบาทของรัฐลง ระบบพลังงานไม่ใช่กิจกรรมที่เบ็ดเสร็จในตัวเอง ต้องมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้าน นโยบายของรัฐในช่วงแรกๆ เป็นการดำเนินการโดยใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ในการผลักดันนโยบายให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมก่อน ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การเปิดให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งดำเนินการพร้อมๆ กันไป บทบาทการผูกขาดโดยรัฐ ก็จะลดลงไปโดยอัตโนมัติ ดังนั้นในช่วงที่เปิดให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจำเป็น ต้องมีการวางกติกาให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ การสร้างขบวนการแข่งขันต้องมีตลาดเกิดขึ้น และต้องมีการดูแล ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงต้องมีองค์กรอิสระเพื่อกำกับดูแล

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็นการแปรเปลี่ยนจากจุดหนึ่ง ไปสู่อีกจุดหนึ่ง ย่อมต้องมีผู้ได้รับผลกระทบ แต่จะหาอย่างไรให้เป็นที่ยอมรับ และเรียบง่ายในที่สุด เจื่อนไขแรกก็ต้องทำให้โปร่งใส เจื่อนไขต่อมาคือ ต้องมีมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น การต่อต้านคัดค้านเป็นเรื่องปกติ ที่สำคัญต้องสร้างความจริงใจ ต้องอธิบายและทำอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการไม่ต้องรีบร้อนและต้องรับฟังความคิดเห็น การเผชิญความรุนแรงก็จะลดน้อยลง

ม.ร.ว. สฤษดิ์คุณ กิตติยากร : การจะแปรรูปรัฐวิสาหกิจควรต้องดูว่า อะไรที่จะมีประโยชน์มากที่สุดสำหรับประเทศ ต้องดูเป็นกรณีๆ ไป ไม่จำเป็นว่าภาคเอกชนจะทำได้ดีกว่ารัฐบาลเสมอไป บางครั้ง สถานการณ์ก็ช่วยให้การดำเนินการประสบความสำเร็จ ไม่ใช่อาศัยความเก่งเพียงอย่างเดียว

ดร. ไพจิตร เอื้อทวีกุล : การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นเรื่องที่สมควรดำเนินการ แต่ต้องยึดหลัก 2 ประการ คือ ผลประโยชน์สูงสุดของบ้านเมือง และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ

ดร. เกษม จาติกวณิช : การแปรรูปรัฐวิสาหกิจไปให้เอกชนดำเนินการเพื่อให้เกิดความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่ดี แต่ไม่ใช่เป็นการขายรัฐวิสาหกิจเพื่อเอาเงินเข้ารัฐ และการดำเนินการควรค่อยเป็นค่อยไป เพราะเอกชนไทยไม่มีเงินทุนเพียงพอ ที่จะซื้อกิจการได้ทั้งหมดในทันที หากรีบดำเนินการ ก็จะถูกครอบครองโดยเงินทุนของต่างชาติ

ฯพณฯ กร ทัพพะรังสี : การแปรรูปรัฐวิสาหกิจอาจไม่มีความจำเป็น แต่ควรสนับสนุนให้มีเอกชน เข้ามาในธุรกิจเดียวกันมากขึ้น และไม่ควรมีสืบทิพิเศษให้แก่รัฐวิสาหกิจ เพื่อให้การแข่งขันอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน อย่างเช่น ยกเลิกการให้สิทธิพิเศษแก่ ปตท. โดยให้หน่วยงานของรัฐต้องซื้อน้ำมันจาก ปตท. เพราะหากไม่มีความเสมอภาคก็จะไม่เป็นการส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามาดำเนินการ การแข่งขันจะทำให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์และประสิทธิภาพการบริหารจะสูงขึ้น

8. แนวคิดในการผลิตไฟฟ้าให้เพียงพอ และเกิดประสิทธิภาพ รวมถึง แนวทางในการพัฒนาองค์กร และนโยบายด้านการผลิต และจำหน่ายไฟฟ้าในปัจจุบันและในอนาคต

ดร. เกษม จาติกวณิช : ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 การใช้พลังงานยังน้อยมาก แต่หลังจากเสร็จสิ้นสงคราม เศรษฐกิจเริ่มโตขึ้น ส่งผลให้การใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ในขณะที่ระบบไฟฟ้าขณะนั้นยังไม่มั่นคงเพียงพอ ทำให้มีปัญหาไฟฟ้าตก - ไฟฟ้าดับ จึงเริ่มมีแนวคิดที่จะพัฒนาไฟฟ้าจากพลังน้ำ โดยการจัดตั้งการไฟฟ้าอันฮี้ขึ้น เพื่อดูแลการสร้างเขื่อนและมีการกู้เงินจากธนาคารโลก เพื่อมาดำเนินการก่อสร้าง ในขณะเดียวกันก็มีการสร้างโรงไฟฟ้าพระนครเหนือเพื่อให้ทันกับความต้องการ เนื่องจากการสร้างเขื่อนต้องใช้เวลาช้านาน ต่อมา มีการสร้างโรงไฟฟ้าพระนครใต้ และโรงไฟฟ้าในอื่นๆ เพื่อให้ทันกับความต้องการใช้ แนวคิดตอนนั้นคือ ขอให้ไฟฟ้าใช้ เพราะไม่มีอะไรจะแพงไปกว่าการไม่มีไฟฟ้าใช้

ต่อมา มีการจัดตั้งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยขึ้น โดยรวมการไฟฟ้ายันฮี การไฟฟ้าลิเกไนต์ และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือเข้าด้วยกันจัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อให้ สามารถมีรายได้เป็นของตัวเอง ที่จะ สามารถจัดหาเงินทุนได้และยังทำให้ระบบการผลิตและระบบส่งเชื่อมโยงกัน ทำให้ระบบไฟฟ้า มีความมั่นคงขึ้น

ส่วนแนวคิดในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจควรเป็นไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน และควรดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพราะเอกชนไทยไม่มีเงินทุน ที่จะซื้อกิจการได้ทั้งหมดในทันที หาก รับผิดชอบการก็จะถูกครอบครองโดยเงินทุนของต่างชาติ การเปิดให้มีการผลิตไฟฟ้า โดยเอกชนและการแปรรูป โรงไฟฟ้าราชบุรี ก็เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง แต่ต้องไม่คาดหวังให้เกิดผลเร็วเกินไป

9. แนวทางการดำเนินนโยบายพลังงานในอนาคต

ฯพณฯ กร ทักษะรังสี : เรื่องราคาน้ำมันไม่ควรให้มีการควบคุม เพื่อไม่ให้ปัญหาราคาน้ำมัน โยงมาถึงเรื่อง การเมืองอีกต่อไป ส่วนนโยบายกึ่งราคาเดียวควรจะยกเลิกเพราะไม่ได้ผล ตัวแปรของราคาคือค่าขนส่ง ซึ่งเป็น ต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง เมื่อมีการลงทุนระบบขนส่งทางท่อได้อย่างทั่วถึง จึงค่อยนำมาใช้ สำหรับนโยบายการเก็บ สำรองน้ำมันที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ดีอยู่แล้ว เพราะไม่คิดว่าประเทศจะเข้าสู่สถานการณ์ ที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำมัน และไม่เห็นด้วยที่รัฐจะต้องเข้ามาทำหน้าที่เก็บสำรองน้ำมัน เพื่อไว้พยุงราคาน้ำมัน ควรปล่อยให้ไปตาม กลไกตลาด แต่ควรดูแลในเรื่องน้ำมันเถื่อน อย่าให้มีการนำน้ำมันเข้ามาโดยไม่เสียภาษี

ส่วนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจควรเป็นในรูป corporatize ไม่ใช่ privatize โดยให้ออกนอกกรอบ ของระเบียบ ราชการแต่ยังเป็นหน่วยงานของรัฐ และไม่ได้รับสิทธิพิเศษใดๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร และ สามารถแข่งกับเอกชนได้ ในอนาคตควรจะมีการจัดตั้งกระทรวงพลังงาน เพื่อให้เกิดสายงานบังคับบัญชาแบบ เบ็ดเสร็จ และมีความรับผิดชอบเบ็ดเสร็จควบคู่มาด้วย เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบ กับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดยตรง ในส่วนของนโยบายประหยัดพลังงานที่ผ่านมายังไม่เกิดผล เป็นรูปธรรม เพราะกลไกการขอรับการ สนับสนุนจากหน่วยงานขับเคลื่อนไม่คล่องตัว โดยเฉพาะการประหยัดพลังงานในอาคารสูง ยังไม่เป็นรูปธรรมพอ รวมทั้งควรพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทน มาใช้ให้เป็นรูปธรรมมากกว่านี้

ดร. ไพจิตร เอื้อทวีกุล : การกำหนดนโยบายพลังงานของประเทศควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์พลังงาน ให้มาก เพราะการดำเนินการของประเทศที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพพอ ควรหาทางใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ ภายในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนเรื่องโครงสร้างราคาน้ำมัน ควรให้เป็นไปตามต้นทุนที่แท้จริง เพราะ โดยข้อเท็จจริงประเทศไทยไม่สามารถผลิตน้ำมันเองได้ แต่กลับใช้น้ำมัน ในราคาที่ถูกลงมาก ในขณะที่อังกฤษมี แหล่งผลิตน้ำมันเอง แต่ยังใช้น้ำมันแพงกว่าประเทศไทยหลายเท่า สำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจสมควร ดำเนินการ แต่ควรยึดหลัก 2 ประการ คือ ผลประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามี ส่วนร่วมดำเนินการ

ส่วนการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการมาถูกทางแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงคุณภาพน้ำมัน เชื้อเพลิง หรือการเลือกใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า ถ่านหินเป็นทางเลือกเชื้อเพลิงที่มีเทคโนโลยี สามารถ จัดการกับมลพิษในระดับที่ยอมรับได้ แต่ที่อยากฝากไว้คือให้ทำแผนเรื่องการอนุรักษ์พลังงาน ให้ดี จะได้เป็น จุดเริ่มต้นต่อไป

ดร. ทองฉัตร หงส์ลัดดารมภ์ : ทางเลือกการใช้เชื้อเพลิงในระยะสั้น ควรเร่งนำก๊าซธรรมชาติมาใช้มากขึ้นใน การผลิตไฟฟ้า เพื่อลดการนำเข้าน้ำมัน และช่วยลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งควรส่งเสริมให้นำมาใช้ใน ยานพาหนะมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณที่มีท่อก๊าซฯ ผ่านแล้ว ในด้านโครงสร้างราคาควรให้มีการแข่งขันเสรี และไม่ให้มีสิทธิพิเศษสำหรับหน่วยงานของรัฐ รวมทั้ง ไม่ควรให้เงินอุดหนุน หลังจากที่มีนโยบายยกเลิกการ ควบคุมราคาน้ำมันแล้ว กองทุนน้ำมันก็ควรจะหมดไป สำหรับเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ถึงแม้จะแปรรูปไปแล้ว แต่ถ้าเป็นกลุ่มคนชุดเดิมการบริหารงานก็คงเหมือนเดิม สิ่งสำคัญคือต้องหากกลุ่มบุคคลที่ดี มีความสามารถมา บริหารจัดการ เรื่องคุณภาพของผู้บริหาร มีความสำคัญกว่าการปรับปรุงโครงสร้าง เพราะถ้าคนดีโครงสร้างอาจ ไม่ค่อยดี งานก็ยังไปได้ ถ้าได้คนดีและมาปรับปรุงโครงสร้างให้ดียิ่งขึ้น แต่ที่เป็นอยู่เราขาดผู้นำที่ดี ไม่ใช่ ชื่อสัตย์สุจริตอย่างเดียว ต้องมีความรู้ความสามารถด้วย

ดร. สวัสดิ์ โพธิ์วิหค : เป้าหมายใหญ่ คือ ต้องการมีเศรษฐกิจเสรี ใช้กลไกตลาด และลดบทบาทของรัฐลง แต่วิธีการที่จะไปสู่เป้าหมายต้องเดินด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้นำไปสู่การเผชิญหน้าทางสังคม และนำไปสู่ ปัญหาทางการเมือง เพราะในที่สุดก็จะไปไม่ถึงเป้าหมาย

ม.ร.ว. สฤษดิ์คุณ กิตติยากร : อยากให้องค์กรหลักด้านพลังงานทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการนำพลังงานมาใช้ประโยชน์ในสาขาอื่นๆ เช่น สาขาส่งเสริมให้เกิดประโยชน์มากขึ้น และให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนมาใช้ประโยชน์ รวมทั้ง เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการลงทุนทางด้านพลังงาน ให้มากขึ้นด้วย การศึกษาวิจัยเพื่อเปลี่ยนแปลงแหล่งของพลังงานเป็นสิ่งที่ควรทำ เช่น การสร้างโรงไฟฟ้าโดยใช้ฟืนเพื่อผสมผสานการเกษตรกับการพัฒนาพลังงานทดแทน

ดร. จักรกฤษณ์ บุรณะสัมฤทธิ์ : สนับสนุนให้มีการกระจายชนิดของพลังงาน ก๊าซธรรมชาติเป็นพลังงานที่สะอาด แต่แหล่งในประเทศมีไม่มากพอที่จะใช้ในระยะยาว จึงเห็นด้วยที่จะมีการใช้ถ่านหิน เพราะมีสำรองมาก และมีเทคโนโลยีที่ควบคุมมลพิษได้ โรงงานอุตสาหกรรมที่สร้างขึ้นมากก็มีการปลูกต้นไม้ และดูแลสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ทุกอย่างมีทั้ง Pros และ Cons ต้องเดินสายกลาง
